

Retningslinjer for forfall og fritak for folkevalgte i Indre Fosen kommune 2019-2023

1. Folkevalgte sine rettigheter og plikter

Kommuneloven legger opp til en streng praksis for håndtering av forfall til politiske møter. Kapittel 8 beskriver folkevalgte sine rettigheter og plikter. Relevante paragrafer er:

§ 8-1. Rett og plikt til å delta i møte:

«Medlemmer av et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ plikter å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall.

Medlemmer som er til stede i et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ når en sak tas opp til avstemning, plikter å stemme. Ved valg og vedtak om ansettelse er det adgang til å stemme blankt.»

§ 8-2. Rett til fri fra arbeid

«Arbeidstakere har krav på fri fra sitt arbeid når det er nødvendig på grunn av møteplikt i kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer.

Arbeidstakere som har et kommunalt eller fylkeskommunalt verv på heltid eller deltid, har også rett til permisjon fra sitt arbeid i fire år eller for resten av valgperioden.

Første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte for folkevalgte bosatt i et annet nordisk land.»

Det finnes ikke noen klar hjemmel for at kommunene på egenhånd kan innføre mer liberal praksis enn loven legger opp til. Folkevalgte, både faste medlemmer og varamedlemmer, anmodes om å holde møtedagene ledige og i utgangspunktet ikke legge ferier eller andre arrangementer til de aktuelle møtedagene.

2. Forfall til møter i folkevalgte organer og andre kommunale organer

2.1. Melding og behandling av søknader om forfall

- 2.1.1. Den som har forfall til møte i et folkevalgt organ eller annet kommunalt organ skal selv melde fra om dette. Melding skal skje i så god tid som mulig av hensyn til innkalling av varamedlemmer, og at disse skal få rimelig tid til forberedelse. Utvalgssekretær kaller inn varamedlem umiddelbart etter mottatt forfall.
- 2.1.2. Forfall skal meldes skriftlig på skjema på kommunens hjemmeside: <https://www.indrefosen.kommune.no/politikk/>
- 2.1.3. Disse bestemmelsene gjelder også for varamedlemmer som blir innkalt, men som ikke kan møte.

- 2.1.4. Ved hasteinnkallinger kan det vises større fleksibilitet i vurdering av forfall enn for møter i henhold til oppsatt møteplan.

2.2. Gyldige grunner til forfall

- 2.2.1. Sykdom. Det er ikke nødvendig med sykmelding fra lege eller ytterligere spesifisering om sykdommen. Skriftlig melding per skjema er tilstrekkelig. Ved langvarig sykefravær skal sykemelding leveres til politisk sekretær, for eventuell regulering av fast godtgjørelse.
- 2.2.2. Velferd. Bestemmelsen gjelder såkalt «sterke velferdsgrunner». Som eksempler kan nevnes barnepass og tilsvarende omsorg for pleietrengende familiemedlemmer eller andre nærstående. Egne barns skoleavslutning og tilsvarende kan også godkjennes.
- 2.2.3. Bortreist. Bestemmelsen gjelder når særlig lang reisetid eller reiseavstand gjør det uforholdsmessig belastende å dra hjem til Indre Fosen for å delta i ett enkelt møte.
- 2.2.4. Presserende arbeid. Denne årsaken skal, som det fremgår av begrepet, bare brukes i helt presserende tilfeller. Kommuneloven slår fast at «arbeidstaker har krav på fri fra arbeid i det omfang dette er nødvendig på grunn av møteplikt i kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer». Melding om forfall grunnet presserende arbeid må være godt begrunnet og skal være meldt i god tid før møtet slik at begrunnelsen kan vurderes i forkant.

2.3. Ikke gyldige grunner til forfall

Eksempler på grunner til forfall som ikke er gyldig:

- Ikke presserende arbeid
- Fritidsaktiviteter
- Mindre familiebegivenheter

3. Uttreden og fritak

§ 7-9 i kommuneloven omhandler uttreden og fritak:

«En folkevalgt som ikke lenger er valgbar til et folkevalgt organ, trer endelig ut av organet. En folkevalgt som er registrert som utflyttet fra kommunen eller fylkeskommunen, og derfor ikke lenger er valgbar, kan likevel tre inn igjen i vervet hvis han eller hun flytter tilbake igjen innen to år.

Hvis en folkevalgt ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne, kan kommunestyret eller fylkestinget etter søknad frita den folkevalgte for vervet midlertidig eller for resten av valgperioden. Når søknaden vurderes, skal det legges vekt på om grunnlaget for søknaden var kjent på det tidspunktet da den folkevalgte samtykket i å bli valgt. Den som ikke har nådd stemmerettsalderen, har krav på fritak hvis han eller hun søker om det.

En folkevalgt som har fått innvilget midlertidig fritak, har ikke rett til å tre inn igjen i vervet før fritaksperioden er over.»

3.1. Gyldige grunner for uttreden og fritak

- Den folkevalgte er registrert som utflyttet fra kommunen
- Den folkevalgte kan ikke ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne.

3.2. Ikke gyldige grunner for uttreden og fritak

- Faktorer som var kjent på det tidspunktet den folkevalgte samtykket til å bli valgt.